

Reiner Maria Rilke

Dunkle Klagen

Lyrische Werke
in zwei Bänden

BAND 1

Райнер Марія Рільке

Темні плачі

Постичні твори
у двох томах

ТОМ I

ТЕРНОПІЛЬ
НАВЧАЛЬНА КНИГА – БОГДАН

ББК 84-5Англ
Р49

Серія “Шедеври світової поезії” заснована 2004 року.

Передмова
Євгенії Волощук

При оформленні книги
використано ілюстрації німецької художниці
Каріни Кульманн

Райнер Марія Рільке
Р49 Темні плачі: Поетичні твори у двох томах. Т. 1 /
Упоряд., примітки Б. Щавурський. —
Нім. мовою з паралельним українським перекладом.—
Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2007.— 496 с. —
(Серія “Шедеври світової поезії”).

ISBN 978-966-408-198-3

ББК 84-5Укр

*Охороняється законом про авторське право.
Жодна частина даного видання не може бути використана чи відтворена
в будь-якому вигляді без дозволу автора перекладу чи видавця.*

ISBN 966-692-290-8 (серія)
ISBN 978-966-408-198-3

© Щавурський Б., упорядкування,
примітки, 2007
© Навчальна книга – Богдан, макет,
художнє оформлення, 2007

Aus den frühen Gedichtbänden
Із ранніх збірок

Im alten Hause

Im alten Hause; vor mir frei
seh ich ganz Prag in weiter Runde;
tief unten geht die Dämmerstunde
mit lautlos leisen Schritt vorbei.

Die Stadt verschwimmt wie hinter Glas.
Nur hoch, wie ein behelmter Hüne,
ragt klar vor mir die grüspangrüne
Turmkuppel von Sankt Nikolas.

Schon blinzelt da und dort ein Licht
fern auf im schwülen Stadtgebrause. -
Mir ist, daß in dem alten Hause
jetzt eine Stimme «Amen» spricht.

Undatiert

У старому домі

Я в стінах дому сам-один;
над Прагою чимраз густіша
година присмерку, і тиша
таємно зводиться з глибин.

Тьмяніє місто, мов під склом,
але вгорі – смарагд палає –
зелена вежа Миколая,
неначе велетня шолом.

Вже тут і там – разки племінь
в міському тлумищі душному.
Мені здалося, в стінах дому
хтось тихо проказав: «Амін».

Не датований

Volksweise

Mich rührt so sehr
böhmischen Volkes Weise,
schleicht sie ins Herz sich leise,
macht sie es schwer.

Wenn ein Kind sacht
singt beim Kartoffeljäten,
klingt dir sein Lied im späten
Traum noch der Nacht.

Magst du auch sein
weit über Land gefahren,
fällt es dir doch nach Jahren
stets wieder ein.

Prag,
Spätherbst 1895

Народна пісня

Повнять мене
чеські пісні хвилюванням,
плинучи з тихим звучанням
в серце сумне.

Хлопець завів
спів на картопляній грядці, —
довго в твоїй буде згадці
жити цей спів.

Можеш піти
звідси в далекі країни,
все ж отой спів тихоплинний
чутимеш ти.

*Прага,
пізня осінь 1895*

Schlusstück

Der Tod ist groß.
Wir sind die Seinen
lachenden Munds.
Wenn wir uns mitten im Leben meinen,
wagt er zu weinen
mitten in uns.

Undatiert: 1900/1901

Кінцівка

Смерть є велика.
В неї в полоні
ми і наш сміх.
В час, як живемо, здається нам — вповні,
смерть плачем повнить
нас же самих.

Не датований: 1900/1901

Neue Gedichte 1907

Нові вірші 1907

Früher Apollo

*Karl und Elizabeth von der Heydt
in Freundschaft*

Wie manches Mal durch das noch unbelaubte
Gezweig ein Morgen durchsieht, der schon ganz
im Frühling ist: so ist in seinem Haupte
nichts, was verhindern könnte, dass der Glanz

aller Gedichte uns fast tödlich träfe;
denn noch kein Schatten ist in seinem Schauen,
zu kühl für Lorbeer sind noch seine Schläfe,
und später erst wird aus den Augenbraun

hochstämmig sich der Rosengarten heben,
aus welchem Blätter, einzeln, ausgelöst
hintreiben werden auf des Mundes Beben,

der jetzt noch still ist, niegebraucht und blinkend
und nur mit seinem Lächeln etwas trinkend,
als würde ihm sein Singen eingeflößt.

Paris,
11. Juli 1906

Ранній Аполлон

*Карлові й Елізабет фон дер Гейдт
по-дружньому*

Як інколи через безлисте гілля
вранці зорі просвічується чар
весни: ось так без жодного зусилля
проходить сяєво — крізь його твар —

віршів, які на смерть разити годні,
бо ще не впала тінь на його зір,
ще його скроні для вінця холодні,
з-під його брів вітрам наперекір

зросте ще сад — троянди гожі, —
вже пелюстками першими зацвів,
торкаючись до його рота дрозді,

нерушного, проте сяйного нині,
він усмішкою пив по крапельині, —
неначе спів у ньому струменів.

*Париж,
11 липня 1906*

Liebes-Lied

Wie soll ich meine Seele halten, dass
sie nicht an deine rührt? Wie soll ich sie
hinheben über dich zu andern Dingen?
Ach gerne möcht ich sie bei irgendwas
Verlorenem im Dunkel unterbringen
an einer fremden, stillen Stelle, die
nicht weiterschwingt, wenn deine Tiefen schwingen.
Doch alles, was uns anrührt, dich und mich,
nimmt uns zusammen wie ein Bogenstrich,
der aus zwei Saiten eine Stimme zieht.
Auf welches Instrument sind wir gespannt?
Und welcher Geiger hat uns in der Hand?
O süßes Lied.

Capri,
Mitte März 1906

Пісня любові

Як здержати мою ось душу, щоб
твоеї не займала? Як мені
її над тебе в інший круг ізняти?
Ох, гарно так у сутіні було б
при чомусь їй загубленім витати –
в місцевині чужій і затишній,
що в даль не злине, як почне здійматись
твоя глибінь. Та все, що нас торка,
нас разом зводить, наче тяг смичка,
що з двох ось струн *єдиний* голос тягне.
Розп'яті ж ми на чому – струни ці?
Який музика держить нас в руці?
О пісне п'яна.

*Капрі,
середина березня 1906*

Östliches Taglied

Ist dieses Bette nicht wie eine Küste,
ein Küstenstreifen nur, darauf wir liegen?
Nichts ist gewiss als deine hohen Brüste,
die mein Gefühl in Schwindeln überstiegen.

Dem diese Nacht, in der so vieles schrie,
in der sich Tiere rufen und zerreißen,
ist sie uns nicht entsetzlich fremd? Und wie:
was draußen langsam anhebt, Tag geheißen,
ist das uns denn verständlicher als sie?

Man müßte so sich ineinanderlegen
wie Blütenblätter um die Staubgefäße:
so sehr ist überall das Ungenäße
und häuft sich an und stürzt sich uns entgegen.

Doch während wir uns aneinander drücken,
um nicht zu sehen, wie es ringsum naht,
kann es aus dir, kann es aus mir sich zücken:
denn unsre Seelen leben von Verrat.

Paris,
Mai/Juni 1906

Східна денна пісня

На цій постелі лежимо з тобою,
немов над морем, віддалік людей.
Тут все незнане, крім твоїх грудей,
що паморочать почуття жагою.

Хіба ця ніч, в якій лунає клич
і звір зі звіром, заревівши, б'ється,
нам не чужа страшенно? Дивна річ:
хіба й оте, що йде, що днем назветься,
нам ближче й зрозуміліше за ніч?

Самі до себе мусимо тулитись,
мов пелюстки навколо пилюка, —
чекає тільки миті, щоб звалитись
на нас і нелад, і біда тяжка.

Коли в обіймах стиснемось шалено,
за тим, що наближається, не стеж, —
воно прорватись може з тебе й з мене,
бо зраду скрито в наших душах теж.

*Париж,
травень-червень 1906*